Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 10 november 2026
Betreft Aanbieding voortgangsrapportage sectorakkoord gaswinning in de energietransitie

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_TDO / 108707139

Bijlagen(n)
1

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u de eerste voortgangsrapportage van het Sectorakkoord Gaswinning in de Energietransitie aan, die in samenwerking met branchevereniging Element NL en EBN tot stand is gekomen.

Nederland blijft de komende decennia afhankelijk van aardgas voor huishoudens, elektriciteitsopwekking en industrie. Momenteel importeert Nederland ruim 70% van het gebruikte aardgas, voor Europa is dat zelfs 88%[1]. Een versnelde afbouw van de winning uit kleine velden, terwijl de vraag nog niet evenredig daalt, vergroot deze importafhankelijkheid verder. De oorlog in Oekraïne, en recent in het Midden-Oosten illustreren de risico's van strategische afhankelijkheden. Het kabinet wil die importafhankelijkheid zoveel mogelijk beperken en gaswinning uit kleine velden draagt hier in belangrijke mate aan bij. Daarnaast leidt eigen winning tot een lagere netto broeikasgasuitstoot, omdat de afhankelijkheid van LNG (met extra uitstoot door winning en transport) kan worden verlaagd. In het Nationaal Plan Energiesysteem en de Kamerbrief over Strategisch gasbeleid is hier al uitgebreid op in gegaan.

Tegelijkertijd is er sprake van een onvermijdelijke afname van de gaswinning door geleidelijke uitputting van de gasvelden. Zonder nieuwe investeringen versnelt deze afname en dreigt ongecontroleerde afbouw van de gaswinning op de Noordzee. De overheid, EBN en de sector werken onder het Sectorakkoord aan een stabiel investeringsklimaat en voorspelbaar beleid ten behoeve van de gaswinning in Nederland. Hiermee wordt onze afhankelijkheid van de import van gas uit het buitenland, met vaak een grotere CO2-voetafdruk, verminderd. Dit gebeurt door de winning op zee de komende jaren te stimuleren en de winning op land verantwoord af te bouwen. Hiermee borgt het kabinet gedurende de transitie de leveringszekerheid van de resterende gasvraag.

[1] Eurostat Natural Gas Supply Statistics June 2027

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_TDO / 108707139

Gaswinning op de Noordzee
Voor de Noordzee is de inzet van het kabinet om de productie te versnellen en verantwoord te laten groeien door onder meer de maatregelen van het sectorakkoord uit te voeren waardoor gas eerder gewonnen kan worden. Hierdoor wordt de importkloof de komende jaren zo veel mogelijk beperkt. Alhoewel de effecten van het sectorakkoord de komende jaren beter zichtbaar zullen worden, zijn er nu al eerste positieve resultaten. Met het tekenen van het sectorakkoord is er een intensievere samenwerking tussen de overheid, EBN en de sector opgestart. Onderling is groter vertrouwen opgebouwd en er zijn geïntegreerde plannen uitgewerkt. Voor vier regio's op de Noordzee is het potentieel van de te ontwikkelen projecten in kaart gebracht en zijn de concrete investeringsprojecten uitgewerkt. De cijfers laten zien dat de aardgaswinning is gestabiliseerd en dat de prognose uit reserves licht zijn toegenomen. Ook is er in 2025 een opleving in exploratie activiteiten op de Noordzee zichtbaar.

Gaswinning op land
Begin dit jaar zijn aanvullende afspraken gemaakt over de gaswinning op land. Deze afspraken zijn nodig, want ondanks dat de gaswinning op land de komende decennia naar verwachting zal afnemen in een gelijke tred met de daling van het gasgebruik, is ook deze gaswinning belangrijk om een bijdrage te leveren aan het leveringspad gedurende de transitieperiode. Daarbij blijft het staande beleid gelden dat er geen nieuwe opsporingsvergunningen worden verleend op land. Binnen al bestaande opsporingsvergunningen kunnen nog nieuwe winningsvergunningen worden aangevraagd. Binnen de winningsvergunningen kunnen winningsplannen worden ingediend of gewijzigd. Om de gaswinning verantwoord te laten plaatsvinden zien de afspraken onder meer op de betrokkenheid van de omgeving, transparantie en batendeling. Momenteel wordt gewerkt aan de verdere uitwerking en implementatie daarvan. Op alle onderdelen wordt voortgang geboekt. In de bijgevoegde voortgangsrapportage worden drie elementen (omgevingsbetrokkenheid, transparantie en batendeling) in het bijzonder uitgelicht. Met deze afspraken wordt beoogd de betrokkenheid van de omgeving te versterken, de transparantie over gaswinning op land in de transitieperiode te vergroten en te zorgen voor een passende vorm van batendeling. Hiermee gaan wat het kabinet betreft de verantwoorde afbouw en het daarbij behorende leveringspad hand in hand.

Zoals eerder aangegeven tijdens het Commissiedebat Mijnbouw van 3 juni jl. werkt EBN momenteel aan een analyse van het potentieel van winning op land.

Evaluatie sectorakkoord en vooruitblik
Conform de motie Brekelmans die oproept tot snelle implementatie van het sectorakkoord heeft het kabinet gedurende het eerste jaar resultaten geboekt om de gaswinning in Nederland op peil te houden voor een gecontroleerde transitie. Daarnaast wordt de mogelijkheid om EBN een grotere financiële rol te geven in de exploratiefase op de Noordzee versneld in wetgeving omgezet. Dit is nodig gezien de beperkte tijd tot de infrastructuur buiten gebruik raakt en daarmee investeringen niet meer rendabel zijn.

Ook zijn de transparantie en voorspelbaarheid van het vergunningenproces het afgelopen jaar verbeterd. Het vergunningenproces blijft in de verdere invulling van het sectorakkoord aandacht behoeven. Momenteel wordt nog gewerkt aan een manier om (opsporings-)vergunningen op zee die niet worden gebruikt, in samenwerking met de sector, gezamenlijk actief over te (laten) dragen.

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_TDO / 108707139

Oormerken inkomsten gaswinning voor verduurzaming
Mijn voorganger heeft tijdens het Commissiedebat Mijnbouw van 2 oktober 2024 aan het lid Rooderkerk toegezegd om de Kamer te informeren in welke mate de baten uit de gaswinning in de Noordzee gebruikt kunnen worden voor de verduurzaming van de Nederlandse energievoorziening[2]. De baten voor de Nederlandse Staat uit de Nederlandse aardgasproductie zijn altijd significant geweest maar kunnen ook variëren vanwege veranderende marktontwikkeling zoals een fluctuerende gasprijs, nieuwe investeringen en ontmanteling. Via de deelname van EBN, de vennootschapsbelasting en de heffingen in de mijnbouwwet, vloeit direct en indirect circa 70% van de baten richting de Staat. Vanwege hogere ontmantelingskosten en uitbetaling van schadevergoeding in Groningen, waar EBN ook haar deel in meebetaalt, zullen de komende jaren de afdrachten vanuit EBN beperkt zijn. Gezien deze beperkte inkomsten is er binnen de begrotingsregels geen ruimte gevonden om deze specifiek te oormerken voor verduurzaming.

Moties en toezeggingen
Met de bijgevoegde voortgangsrapportage wordt onderbouwd op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de motie van de leden Brekelmans en Bontenbal, waarin de regering wordt verzocht om nieuwe gaswinning op de Noordzee en gaswinning uit kleine velden op land binnen het bestaande sectorakkoord te versnellen en verantwoord op te schalen[3]. Met het versturen van deze voortgangsrapportage wordt tevens invulling gegeven aan de toezegging gedaan aan de leden Jumelet en Müller tijdens het Commissiedebat van 3 juni jl. om de Kamer in het najaar te informeren over de voortgang van het sectorakkoord[4].

Op 9 september jongstleden is door moties van de leden Van den Berg[5] en Müller[6] verzocht om een overzicht van de vergunning doorlooptijd te presenteren met verklaring en versnellingsmogelijkheden. Gezien de korte tijd tot de volgende voortgangsrapportage (tweede kwartaal 2027) en de benodigde tijd om dit onderzoek gedegen uit te voeren, zal dit complete overzicht in de tweede voortgangsrapportage worden opgenomen. Daarbij wil ik benadrukken dat ik het belang van een voorspelbare en tijdige vergunningprocedures inzie. Tegelijkertijd zijn zorgvuldigheid en goede afstemming en het verkrijgen van adviezen van groot belang. Ik zet mij in om te zorgen voor zowel zorgvuldigheid als tijdigheid.

Tot slot
Met het sectorakkoord wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan een betrouwbaar, betaalbaar en weerbaar energiesysteem voor Nederland. Daarbij wordt de stabiliteit en voorspelbaarheid van het overheidsbeleid verstevigd. De intensieve samenwerking en inzet tussen alle betrokken partijen is succesvol gebleken, al zullen de concrete resultaten nog verder tot uiting moeten komen in de volgende jaren.

[2] TZ202410-021
[3] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 20
[4] TZ202606-030
[5] Kamerstukken II 2025/26, 32849, Nr. 318
[6] Kamerstukken II 2025/26, 32849, Nr. 323

Daar is de inzet de komende jaren dan ook op gericht.

Stientje van Veldhoven-van der Meer
Minister van Klimaat en Groene Groei

Directoraat-generaal Realisatie Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Ons kenmerk
KGG_DGRGG_TDO / 108707139